

13/02/2019

סימן לו

בענין טלטול בפרוזדור של בניינים רבי קומות

שאלה: הבתים הקבועים בבנין הקומות ובכל קומה עוברים על פרוזדור וממנו יורדים במדרגות ומשם יוצאים לחוץ לר"ה או לכרמלית, האם מותר לטלטל בפרוזדור ההוא אפי' אם לא ערבו השכנים ביחד?

תשובה: הנה בסי' ש"ע ס"ג או"ח כתוב: חמש חבורות ששבתו בטרקלין וחלקוה במחיצות אם עוברים כולם זה על זה שאין פתח פתוח לחצר אלא החיצון וכולם עוברים דרך עליו אין צריכים ליתן בערוב אלא שנים הפנימיים וכל האחרים חשובים כבית שער להם אם היה לכל אחד פתח פתוח לחצר (הגה: או שאין עוברים זה ע"ז רק כל אחד יש לו פתח פתוח לבית שער שלפניהם והבית שער פתוח לחצר) אם המחיצות מגיעות לתקרה בתוך ג' טפחים דהוי כל אחד חדר בפני עצמו אפי' הן של יריעות - אם בני החצר נותנים הערוב באחד משאר בתי החצר צריך כל אחת ואחת מהחבורות שבטרקלין ליתן ערוב ע"כ, ובמשנה ברורה שם ס"ק כ"א [כתב]: ולפי"ז בבתי שלנו שדורים כמה שכנים בבית וכ"א בחדרים מיוחדים אעפ"י שעוברים לחוץ דרך

הבית שלפניהם שהוא להם כבית שער מ"מ חייבים כולם בערוב, ולפיכך אם נתקלקל הערוב של עיר אסורים [וכו'], עיין לקמן סעיף ז' ועיין בבה"ט ובבה"ל מ"ש בזה עכ"ל.

ובבה"ט סק"ז כתב ומה"ט בבתיים שלנו שאם נתקלקל הערוב אסור לטלטל מחדר לחדר אם אין לבעה"ב תפיסת יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שנים עמ"ש סי' שס"ה-מ"א. [עכ"ל]

ובבאה"ל ד"ה או שאין עוברים כתב: עיין מ"א מה שכתב דמחדר לבית אסור אם הם שנים (ור"ל אפי' אין לחדר פתח אחר לצאת בו כ"א דרך הבית, ומשום דבית שער דיחיד לא שמיה בית שער וכדלקמיה בס"ז עכ"ל).

משמע מדבריו אם דרים בו שלשה דהיינו שני חדרים ובעה"ב והדרים בשני חדרים עוברים על בעה"ב מותר לטלטל מהחדרים להבית מפני שהבית להם כבית שער לרבים ואינו אוסר.

ובסעיף ז' שם כתב השו"ע: עשרה בתיים זה לפניו מזה וכולם עוברים מזה לזה ויוצאים דרך החיצון לתצר, שנים הפנימיים לבד צריכים ליתן בערוב, והשאר פטורים שחשובים כולם כבית שער ע"כ.

ובמ"ב שם ס"ק נ"א כתב: צריכים ליתן בערוב, שהם לבדם תורת בית עליהם ואוסרים לטלטל בחצר וכן לטלטל מזה לזה וכן מהם לבתיים שלפניהם, ואעפ"י דהשני הוי בית שער לפנימי שעובר דרך עליו לא מתבטל מתורת בית עי"ז כיון דהוי רק בית שער ליחיד.

ובס"ק נ"ב כתב המ"ב: שחשובים כולם כבית שער: שכל אחד מהן הוא בית שער לכל הפנימיים ממנו ואינו חשיב דירה 13/02/2015
כיון שרבים עוברים עליו, ולפי"ז בבית שיש בו שני חדרים ומושכרים לשני בני אדם, ובבית שלפני החדרים דר בו בעה"ב בעצמו ועוברים דרך עליו הם בעצמם חייבים ליתן בערוב ובעה"ב בעצמו פטור שהוא כבית שער להם ע"כ.

ובשעה"צ ס"ק כ"ו כתב: ומשמע מסתימת הפוסקים וכן מבואר בהגר"ז דמשום זה מותרים הפנימיים לטלטל בכל החיצונים דהם ניתנים ע"י ערובם של הפנימיים, וכן מבואר בחדושי הרשב"א והריטב"א להדיא עי"ש בדף פ"ה מ"ש בסוגיא דחורבא, וכן משמע בסוגיא דעשרה בתים בפ"י ר"ח עי"ש ודלא כבית מאיר שמסתפק בזה.

אכן אם לא נתנו הפנימיים ערובין – אפשר דכשם שאסורין לטלטל בחצר כך אסורים באלו הבתים החיצונים דאעפ"י שאינם אוסרים אסורים ותליא בפלוגתא דרש"י ותוס' בסוגיא דחורבא ויתבאר בסי' שע"ו ס"ג עכ"ל.

ובסי' שע"ו ס"ג כתב השו"ע: שתי חצרות וביניהם ג' חורבות כל אחד מותר באותה שאצלו להשתמש בה דרך חלונות ע"י זריקה והאמצעית מותרת לשניהם. [ע"כ].

ובבאה"ל ד"ה וביניהם ג' חורבות: הנה דעת רש"י דדוקא כשאין להחורבות האלה בעלים אחרים אלא בעלי

13/12/2014

-1-1-4

בערוב, לפיכך אם נתקלקל הערוב וכו' אסורים לטלטל כל אחד מחדרו לחדר חברו ע"כ, ומשמע אפי' דרך הבית הנחשב לבית שער להם, אסור להוציא מחדר זה לחדר זה, והלא כאשר הוציא מחדר זה לבית שער ^{אוצר החכמה} הוא הוציא למקום פטור, וכאשר חזר והכניס לחדר חברו הרי הוא הוציא ג"כ ממקום פטור ולמה אסור?

והנה בסי' שנ"ג ס"א כתב השו"ע: שני בתים בשני צדי ר"ה והם של אדם אחד, או של שנים וערבו, אם שניהם שוים מותר לזרוק מזה לזה. וכתב המ"ב שם [ס"ק א]. דבלא ערבו הלא אסור לטלטל מרשות לרשות אפי' בלא הפסק ר"ה בינתיים כלל. *

ובבאה"ל שם כתב: הנה המ"א כתב דלמ"ד דמותר להחליף דרך מקום פטור שרי, אפי' לא ערבו והוא מסימן שנ"ה ס"ג בהגה הנובע מדברי המרדכי – אבל רבים מאחרונים מפקפקים בזה עיין בספר מאמר מרדכי ונהר שלום ואליה רבא וכן הגר"א בביאורו בסימן שנ"ה מצדד להלכה כדעת הרשב"א ודלא כהמרדכי עיי"ש, ובשעה"צ סימן שמ"ו סק"ז כתב: ואף דבסימן שנ"ה בהגה כתב הרמ"א בשם המרדכי דברשויות דרבנן מותר אפי' לא נח כלל – כמה אחרונים דחו שם זה מהלכה עיי"ש, עכ"ל. [ומשמע] דס"ל דוקא בנח יש מתירין אבל בלא נח אסור עיין כה"ח אות ג'.

ובשו"ע [סימן] שמ"ו ס"א כתב: ולהחליף דרך מקום פטור ברשויות דרבנן יש אוסרין ויש מתירין (ע"ל סי' שע"ב

ס"ו).

ובמ"ב שם סק"ח כתב: ולהחליף ר"ל שעומד על מקום פטור ונוטל מיד מי שעומד ברה"י ונותן ליד העומד בכרמלית או איפכא, וה"ה אם נוטל חפץ מרה"י ומניחו במקום פטור וחוזר ונוטלו ממקום פטור ומניחו בכרמלית. [ע"כ, ובס"ק ט"י כתב:] י"א, ס"ל דאין לחלק ברשויות בין רשויות דאורייתא לדרבנן לענין זה, ויש מתירין ס"ל דדוקא ברשויות דאורייתא גזרינן משא"כ ברשויות דרבנן דהוי גזרה לגזרה עכ"ל, ובסי' שע"ב ס"ו כתב השו"ע: בית שבין שתי חצרות והוא פתוח לשניהם וערב עם שניהם אבל החצרות לא ערבו זה עם זה, אין לטלטל כלים ששבתו בבתיים מחצר לחצר ע"י בית זה שביניהם עכ"ל.

ובמ"ב שם סק"מ ביאר: ר"ל אעפ"י דכלים ששבתו בבית אמצעי מותר לטלטלם לשתי חצרות וכן מהבתיים שבשתי חצרות אליו, מ"מ מהבתיים שבחצר זו לחצר אחרת ע"י בית האמצעי אסור דהא החצרות לא ערבו בהדדי ע"כ.

ובשעה"צ ס"ק כ"ה: ונ"ל דאפילו לא הוליכן בהדיא לחצר השני רק שמתחלה הניחן בזה הבית ואח"כ הוציאן לחצר אחרת ג"כ אסור דהא מ"מ הם כלים ששבתו מתחילה בבית שבחצר אחרת ודמי להא דפסקינן לעיל דכלים ששבתו בבית אסור להוציאן לחצר אחרת אפי' דמתחלה הוציא לחצרו והניחם שם דהיה דרך היתר. [ע"כ.]

[וכתב] שו"ע סי' שע"ב ס"א: ואעפ"י שעירבו בני חצר לעצמם דשכיחי מאני דבתיים בחצר מותר לטלטל כלים ששבתו

בחצר זו לחצר אחרת ולא חיישינן שמא יטלטל גם כלים ששבתו בבית לחצר אחרת ע"כ.

ובמ"ב ס"ק ט"ז: שמא יטלטל גם כלים וכו'. מזה מבואר דכלים ששבתו בבית אף שבאו בהיתר לחצר זה מפני שערבו בה, אעפ"כ אסור להוליכן לחצר אחרת שלא ערבו עמהן. וה"ה אם הוציא מבתי החצר להחצר שלא ערבו בה והוציאן דרך היתר כגון דרך מלבוש ופשטן שם ג"כ אסור לחזור ולהוציא משם לחצר אחרת, ובשעה"צ ס"ק ז' – כדאיתא בגמרא דף צ"א. [ע"כ].

מכל האמור מוכח דלא חשבינן המקום שמותר לטלטל בו כחצר המעורבת או כהבית שער הנזכר כבמקום פטור לגמרי, יען כי המקום הזה לעצמו אינו מקום פטור, רק מסיבת הערוב, או מסיבת שלא נחשב לבית ^{דירה} או מסיבת שהוציאו אותו בהיתר, אבל המקום בעצמו בלא סיבות נוספות הנזכרים אינו מקום פטור ולכן אין להתיר לטלטל ממנו למקום אחר שלא ערבו ולא נחשב למקום פטור – ולהכי לא נחלקו הי"א והי"א שהובאו בסי' שמ"ו ס"א בהלכות הנ"ל – כלומר כל המחלוקת של י"א וי"א רק ברשויות דרבנן המטלטל להם ממקום פטור – אבל לא במקומות של עצמן ולא נקראים מקום פטור אלא ע"י סיבה – ולכן בנדון דידן אסור לטלטל מחדר לחדר באמצעות הפרוזדור.

כללא דמילתא מותר להוציא מחדרו או מביתו להפרוזדור המשותף בין השכנים מפני שהפרוזדור הזה נקרא כבית שער להם ואינו אוסר על אחרים ולא אסרו הטלטול בו. אבל לטלטל

ע"י הפרוודור מחדר זה לחדר חברו שלא ערב עמו אסור. ועיין בשו"ת אור לציון להגאון ר' בן ציון אבא שאול שפסק כן עיי"ש.

סימן לז (א)

בענין טלטול בפרוודור של בניינים רבי קומות.

אחת/2019/19

לכ'

מ"ע הרה"ג המפורסמים, סוה"ר
מרכיצי תורה ברבים, כקש"ת מוהר"י
צדקה שליט"א ומוהר"ר ב"צ אבא שאול שליט"א
ירושת"ו

רבנים נכבדים,

...ובאגב ברצוני לשאול את כבוד מ"ע מהר"ר בן ציון אבא
שאול שליט"א במאי דלקמן: הנה שמעתי באומרים
על שמו דבבתים שלנו הדרים בהם כמה שכנים בקומה אחת, ולכל דירה
יש לה פתח פתוח אל הפרוודור אשר ממנו יורדים במדרגות ויוצאים
כולם בפתח אחד אל הרחוב, שמותר לטלטל מהבתים להפרוודור
והמדרגות הנ"ל בלי ערובי חצרות.

כנראה שמחשב להפרוודור הזה כבית שער שאין צריך לערב,
אבל בבית שער עצמו יש מחלוקת אם מותר לטלטל בו

בלי ערוב או לא, כי יש סוברים דאע"ג דבית שער אינו אוסר על אחרים, אבל עכ"פ אסור לטלטל בו בלי ערוב, וכמ"ש המ"ב בסי' ש"ע אות כ"ו, ובביאור הלכה סי' שע"ו ד"ה וביניהם ג' חורבות יעו"ש.

אוצר החכמה

והגם דקי"ל דהלכה כהמקל בערוב מ"מ הנה עניננו דומה ממש למ"ש הרמ"א בסי' ש"ע ס"ג על דברי המחבר שכ' "ואם היה לכל אחד פתח פתוח לחצר" וכו' סיים בהגה: "או שאין עוברים זה ע"ז רק כל אחד יש לו פתח פתוח לבית שער שלפניהם והבית שער פתוח לחצר (ב"י)", הנה לכאורה משמע שיש לזה דין חצר ממש יעו"ש, והגם שיש לחלק מ"מ יודיעני נא חו"ד באריכות בהענין הזה, כי הלכה למעשה הוא ושכמ"ה.

המחכה לתשובה מהירה ויוצא בשלום מן הקדש למען ינובון עוד בשיבה טובה דשנים ורעננים.

ע"ה

יצחק משה שחיבר

ס"ט

סימן לז (ב)

צו"ח ה"חכמה

בענין הנ"ל

לכבוד

הגאון הגדול חו"ב סיני ועוקר הרים

דגריס באורייתא תדירא כמוהר"ר

רבי יצחק משה שחיבר שליט"א

שלום וכט"ס

לאחדשו"ט באה"ר אבוא בזה לעשות רצון רז"מ ולהשיבו

חו"ד הק' בדין חדרי המדרגות המצויים בימינו,

שדריס כמה שכנים בקומה אחת, ולכל דירה יש פתח אל הפרוזדור אשר ממנו יוצאים כולם בפתח אחד אל הרחוב, אי שרי לטלטל מהבתים לפרוזדור והמדרגות הנ"ל ביום ש"ק מבלי שיניחו עירובי חצרות, או לא?

הנה הדבר פשוט שאין לדמות חדרי המדרגות של ימינו להא

דמבואר בש"ע (ר"ס שס"ו) שכתב, חצר שהרבה בתים פתוחים

לתוכו אסרו חכמים לטלטל מבתיהם לחצר עד שיערבו וכו'. ולכאורה

ה"ה בנ"ד. אולם נראה דכיון שחדרי המדרגות שלנו מקורים, לא דמו

לחצר שאינה מקורה, ומסתברא דבית שער הוא דמיקרו, וכדלקמן.

והנה הדבר ידוע דהדר בבית שער שבחצר אינו אוסר על בני החצר, לפי שאינו חשוב דירה, וכדתנן במתני' (עירובין פ"ה ע"ב), וכ"פ בש"ע (ר"ס ש"ע). וכתבו האחרו' (ע' משנ"ב שם סק"א) דאפי' יש לו ד' מחיצות והוא מקורה, אפ"ה דינו כבית שער ואינו אוסר, וה"ט דכיון דרבים עוברים דרך שם אינו חשוב דירה.

אלא דאכתי אינו דומה נ"ד להתם, דהתם הוא בית שער דחצר, משא"כ בנידון חדר המדרגות שלנו דאף אם נאמר שדינם כבית שער, אינם אלא כבית שער דבית, ולא כבית שער דחצר, שהרי יוצאים מן הבתים אליהם, ומהם אל החצר הפונה למבוי או לרה"ר. ומ"מ מרן הב"י כתב דנקטינן דאפי' בית שער דבית אינו אוסר.

ובמשנ"ב (סימן ש"ע ס"ז, בשעה"צ אות כ"ה) כתב בשם הפרי מגדים, שנסתפק בבית שער הסמוך לבית מבחוץ אולי הוי בכלל בית שער דחצר, וכתב המשנ"ב שכן משמע גם בעולת שבת. ולפ"ז בנ"ד נפקא לן קולא, דאפי' יהיו דיורים בחדר המדרגות, הא פסק בש"ע (ר"ס ש"ע הנ"ל) דבית שער דחצר אינו אוסר. ויעויין בחזו"א (או"ח סי' צו אות ד') שתמה על המשנ"ב והפמ"ג בזה, וכתב בתוך דבריו: ועוד, כיון דליכא דיורים בחצר גם בית שער דחצר מקרי דירה, ורק דיורי החצר העובדין עליו כניסה ויציאה מבטלין דירתה ובית שאין תשמישו רב כל כך אין כניסה ויציאה של יחיד מבטלין הדירה וכו'. ע"ש. ומשמע דמקשה על הפמ"ג אבית שער דדירה יחידית, אבל בית שער דכמה דירות, וכמו שהוא בבנינים המצויים

בינינו כיום, גם הוא ז"ל מודה לסברת הפמ"ג, דדמיא לבית שער דחצר שאינו אוסר.

ואם כנים אנו בזה, נ"ל דכמו דאין הבית שער אוסר ה"ה נמי דאינו נאסר לטלטל בתוכו. והן אמנם דהמשנ"ב בסי' ש"ע (שעה"צ אות כ"ו) דימה דין זה לדין ג' חורבות (דסי' שע"ו), ותלה במחלוקת הראשונים שם (והביאם בביאה"ל סי' שע"ו ס"ג ד"ה וביניהם ג' חורבות), וכמו שציין כת"ר במכתבו, הנה העיקר בזה לדינא נראה לקולא, חדא דהרא"ש והרשב"א שהם מעמודי ההוראה ס"ל לקולא דמותר לטלטל בתוכו, ועוד בה דגם דעת מרן הש"ע משמע דס"ל כן לקולא, מדסתם לה סתומי, וכמו שהעיר בזה המשנ"ב בביאה"ל שם. וגם הלבוש וכמה מגדולי האחרונים ס"ל להקל. וכל זה מלבד מאי דקי"ל הלכה כדברי המיקל בעירוב. ועל כן נ"ל עיקר לדינא להקל, וכל מקום שאינו אוסר אינו נאסר, ומותר לטלטל בתוכו.

ולפ"ז ה"ה נמי בנ"ד, דכיון דדיינינן לחדר המדרגות בבית שער דחצר, ואינו אוסר, ה"ה נמי דאינו נאסר.

ועוד דעצם הדין שכתב המשנ"ב לדמות האי דינא דבית שער לדינא דחורבה, ור"ל דתליא בפלוגתת הראשונים שם, אינו מוכרח. ויעויין בחזו"א או"ח (סימן צד אות ב') דפליג ע"ז, וס"ל דבבית שער כה"ג שלא עירבו הפנימיים, יהיו מותרים לטלטל מביתם לבתים החיצוניים אף לדעת רש"י, וכי"י היכי דא"צ ליתן בעירוב, כמ"ש הריטב"א לפרש"י, דהן נכללין בעירוב הפנימיים, ה"נ אין אוסרין עליהן וכו'. ע"ש. [ולפ"ז צ"ל דמ"ש המשנ"ב שם (ס"ק נא) בתוך דבריו דבלא

הניחו העירוב אסורין השנים הפנימיים לטלטל גם מהם לבתים שלפניהם, היינו לשיטתיה דס"ל לדמות שני הגידונים הנ"ל, ונקיט לחומרא כשיטת רש"י, אבל אנן לא קי"ל הכי, כנ"ל. א"נ משום דס"ל כהב"ח (ר"ס ש"ע) דאף בית שער העשוי לדירה אוסר, וגם בזה לא קי"ל הכי].

אוצר החכמה

ומבואר בפמ"ג שם (אשל אברהם סק"א) בדעת המ"א, דבבית שער דחצר אפי' הוא מקורה ויש לו ד' מחיצות ג"כ דינא הכי, דהיינו שאינו אוסר. וכ"פ המשנ"ב (שם סק"א). וה"ה נמי בנ"ד.

ואף לפי מה שחידש המ"א (סי' ש"ע סק"א) דאף מחדר לחדר אסור לטלטל אם הם שני בעלים, וביארו האחרונים ז"ל בדעתו דאפי' עוברים דרך פנים, כלומר שהם צמודים ממש ופתח ביניהם, ג"כ אסור, ועיין במשנ"ב בביאה"ל (סימן ש"ע ס"ג בד"ה או) שכתב לקיים דברי המ"א מקושיות האחרונים, ומסיק לדינא כד' המ"א, וכן פסקו המאמר מרדכי והגאון חיד"א ועוד. מסתברא דע"כ לא אסר המ"א אלא ממקום האוסר למקום האוסר, כמו מחדר לחדר או מחדר לבית האוצרות וכיו"ב, דומיא דחצר שאוסרת, משא"כ במוציא מבית לבית שער, דהבית שער גופיה הוא כעין מקום פיטור, דאינו אוסר ואינו נאסר (כדאסיקנא לעיל), וממילא אינו דומה לחצר, ומסתברא דאף המ"א יודה להקל, וכן משמע קצת שהבין המשנ"ב, דאע"פ שקיים לדינא ד' המ"א, אפ"ה כתב (בסימן ש"ע שעה"צ אות כו), דאם לא הניחו הפנימיים עירובן תלי בפלוגתת הראשונים בדין ג' חורבות, ולדעת התוס' שפיר

מותרים לטלטל בחיצוניים, ובע"כ צ"ל דמחלק כנ"ל, ושאני בית שער מחצר בדין זה.

וכ"ע אם נצרף שיטת הרב שושנים לדוד (הביא דבריו הביאה"ל סי' ש"ע), ומהר"ם זכות בתשו' (סי' מ"ז) דפליגי על המגן אברהם וס"ל דמבית לבית לא גזרו, אלא מבית לחצר דוקא, דיש להקל.

עוד רגע אדבר במה שאפשר היה לכאורה לדייק מלשון ה"ר יהונתן (הב"ד הב"י ר"ס ש"ע) דכ' אמתני' דכיצד משתתפין דתנן: והדר בבית שער וכו' אינו אוסר. וכ' ה"ר יהונתן שם: דבית שער אע"פ שיש לו ד' מחיצות, כיון דרבים עוברים לבתיהם דרך שם, אין עליה תורת בית אלא "תורת חצר", וכ"כ הגר"ז בש"ע שלו (שם סק"א). ומשמע לכאורה דס"ל דדין הבית שער כחצר. יראה דאין ר"ל דיש לו תורת חצר לאסור, אלא כתב כן לענין שאין להניח בו עירוב, שהרי כתב אח"כ וז"ל: אבל אם "הניח" עירובי חצרות בבית שבחצר שהוא מיוחד לדירה וכו', ומדכתב "אבל" אם "הניח", משמע דעד השתא נמי במקום "הנחת" העירוב מיירי, ובבית שער אין להניחו כיון דרבים עוברים וכו' ולעולם אין דינו כחצר ודו"ק. ולא כתבתי זה אלא לאפוקי ממי שראיתי שדייק אחרת מלשון ה"ר יהונתן והגר"ז. ולענ"ד כמ"ש.

הכלל העולה: בחדרי מדרגות של ימינו, שדרים כמה שכנים בקומה אחת, ולכל דירה יש פתח אל הפרוזדור אשר ממנו יוצאים כולם בפתח אחד אל הרחוב, מותר לטלטל מביתו לחדר המדרגות, ולהיפך מחדר המדרגות לביתו, אף בלי עירובי חצרות. אבל מבית לבית אחר, אפי' באותו בנין, וכל שכן מבית לחצר דרך חדר

המדרגות, וכן מחדר המדרגות לחצר, אין להתיר, אא"כ עירבו עירובי חצרות.

ואסיים בזה בדרישת שלומו וטובתו כל הימים באה"ר. ובהיות שאינני בקו הבריאות כ"כ לא אליכם, לא יכולתי להאריך יותר. ועוד חזון למועד.

בכבוד רב ובברכת התורה
בן ציון אבא שאול

נ"ב: ולא אתאפק מלגלות הרהורי לבי, דבבתים דידן (הנ"ל, שהרבה דירות פתוחות לחדר המדרגות ומכולם יוצאים דרך פתח א' לחצר) כשבנין יחידי פתוח לחצר אפשר דשפיר יהיה מותר להוציא אפי' מביתו לבית חבירו (באותו בנין) וגם לחצר, בלי עירובי חצרות. שהרי כ' מרן (בריש סימן שס"ו): חצר "שהרבה בתים פתוחים" לתוכו אסרו חכמים לטלטל מבתיהם לחצר עד שיערבו וכו'. ומוכח דבחצר שבית יחידי פתוח לתוכה א"צ עירובי חצרות כלל, ומשמע דאפי' מחולק בכמה חדרים ודירות בתוכו נמי דינא הכי, כיון דרק "פתח" אחד פתוח לחצר. ולפ"ז מש"כ מרן לקמן (סי' ש"ע סס"ג) דאם היו דיורין בעליות ממש וכו' צריכה כל חבורה וחבורה לתת עירוב כו', י"ל דאיירי בחצר שכמה בתים פתוחים לתוכה דווקא, (דלא כהמשנב"ר שם (ס"ק לב) שהעמיד ד' השו"ע שם דאיירי אפ"י כשאין דיורין אחרים בחצר עי"ש). אלא דאכתי אפשר לידחק בלשון השו"ע (רס"י שס"ו הנ"ל) ולפרש ד"בתים" שכ' לאו דווקא אלא ר"ל "דיורין" פתוחים לתוכה,

ואפי' שכולם יוצאים דרך פתח אחד לחצר, חייבין בעירובי חצרות.
וצלע"ג.

והיה זה שלום הנ"ל.

סימן לח בענין הנ"ל

13/02/2019

ב"ה כ"ב מנ"א התשמ"ט.

לכבוד

מעלת הרה"ג המפורסם סיני ועוקר הרים,
בקש"ת מוהר"ר הרב ב"צ אבא שאול שליט"א
ירושת"ו

אחד שכת"ר בכה"ר הנה כשובי לעיין קצת בתשובותיה

דמר שבספרו הבהיר "אור לציון" סי' ל"א

בענין היתר הטלטול בשבת בחדר המדרגות, ראיתי מ"ש מר בד"ה ואם

כנים וכו' כי אפי' אם נדמה נדון דידן לדין של ג' חורבות דסי' שע"ו

וכמ"ש המ"ב בשעה"צ אות כ"ו בסי' ש"ע - אפי"ה מותר לטלטל בהם

מפני שהלכה כהרא"ש והרשב"א, וגם בה דדעת מרן ג"כ ס"ל הכי

דמותר כי כל מקום שאינו אוסר אינו נאסר ולא קי"ל כסברת רש"י

האוסר כשיש להם בעלים אחרים.

הנה לכאורה לא צריכים לכל זה, כי בנדונינו שהוא חדר המדרגות השייך דוקא להשכנים השותפין בו ולא לבעלים אחרים מותר הוא לכו"ע אפי' לרש"י ז"ל לטלטל בו וכמפורש דעת רש"י בב"י ובביאור הלכה בסי' שע"ו.

אוצר החכמה

ובאגב יש לדון אם באמת מותר לטלטל בחדר המדרגות ומקום זה נחשב כעין מקום פטור וכמ"ש כת"ר בתשובתו הנ"ל א"כ למה נאסור לטלטל מחדרו לחדר חברו דרך חדר המדרגות והלא יכול להוציא מחדרו ולהניחו בחדר המדרגות שהוא מקום היתר ואח"כ יעבירהו לחדר חברו, והרי זה דומה למחלוקת שהביא מרן ז"ל בסי' שמ"ו בסוס"א שכתב "ולהחליף דרך מקום פטור ברשויות דרבנן יש אוסרים ויש מתירים" וכתב הברכי יוסף שם דדעת מרן כיש מתירין, שהיא הסברא שהביא באחרונה וכן מסורת בידנו די"א וי"א דעתו לפסוק כי"א בתרא,

והנה הרמ"א ציין לעיין בסי' שע"ב ס"ו שכתב מרן שם "בית שבין שתי חצרות והוא פתוח לשניהם וערב עם שתיהם, אבל החצרות לא ערבו זה עם זה אין לטלטל כלים ששבתו בבתים מחצר לחצר ע"י בית שביניהם" ובשעה"צ ס"ק כ"ה כתב דאפילו אם לא הולیکن להדיא לחצר השני רק שמתחלה הניחן בזה הבית ואח"כ הוציאן לחצר השני ג"כ אסור דהא מ"מ הם כלים ששבתו מתחלה בבית שבחצר אחר וכו', ואסור להוציא לחצר אחרת אף דמתחלה הוציאו לחצרו והניחם שם דהיה דרך היתר עכ"ל, ומשמע שדין זה אין בו מחלוקת ואסור לכו"ע, א"כ יש לשאול מה הבדל יש בין ענין הבית

שבין שתי חצרות הנ"ל לענין החלפת דרך מקום פטור ברשויות דרבנן אשר מרן וכמה פוסקים התירו.

פ"ל דהמקומות האלה המותרים בטלטול ע"י סבה, או מפני שערבו או מפני שאינם נקראים בית דירה וכיוצא לא נחשבים לרשות אחת שקראוה ז"ל למקום פטור אלא נקרא מקום היתר לזמנו, כלומר המקום בעצמו בלתי סבה נוספת כהנ"ל אינו נקרא מקום פטור כלל. אלא התירו בה מטעם הערוב או מפני שאינו בית דירה ולכך החמירו ההחלפה דרך המקומות האלה יותר ממקום פטור שהוא רשות בפני עצמו.

נשארתי מחכה לחור"ד מני"ר בענין ושכמ"ה, ובסוף עיני לשמיא כי הי"ת יתן לו כח ואון ובריאות שלמה ונהורא מעליא לעמוד הכן על המשמר משמרת הקדש להבין ולהורות מה יעשה ישראל ועוד ינוב בשיבה טוב דשן ורענן אכי"ר.

אוצר החכמה

היוצא בשלום מן הקדש ומחכה למלקוש ברכותיו.

ע"ה

יצחק משה שחיבר

ס"ט